

Sygn. akt I ACa 1008/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ewa Staniszevska
Sędziowie:	SO (del.) Tomasz Chojnacki SA Mariola Głowacka
Protokolant:	st.sekr.sądowy Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.**

przeciwko **Gminnej Spółdzielni (...) w W. z siedzibą w C.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt IX GC 1036/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. utrzymuje nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 września 2012r. w mocy w części obejmującej zasądzenie kwoty 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy) z ustawowymi odsetkami od dnia 13 czerwca 2012r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. koszty procesu stosunkowo rozdziela między stronami i z tego tytułu zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.532,51 zł,

II. w pozostałym zakresie apelację oddala,

III. koszty postępowania apelacyjnego stosunkowo rozdziela między stronami

i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.500 zł.

/-/M. Głowacka /-/E. Staniszevska /-/Tomasz Chojnacki

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. pozwem skierowanym przeciwko Gminnej Spółdzielni (...) w W. z siedzibą w C. domagała się wydania przeciwko pozwanej nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla i orzeczenie, że pozwana ma zapłacić powódce kwotę 100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 czerwca 2012r. do dnia zapłaty oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł i kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 18 września 2012r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwana Gminna Spółdzielnia (...) w W. z siedzibą w C. wniosła zarzuty od powyższego nakazu zaskarżając nakaz w całości i domagając się uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w całości, zasądzenia od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013r. uchylił w/w nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 września 2012r. i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7.367 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. prowadzi działalność gospodarczą wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego pod numerem (...) polegającą m.in. na organizowaniu sieci sklepów spożywczo-przemysłowych działających na zasadach franczyzy w ramach sieci handlowej (...). Pozwana Gminna Spółdzielnia (...) w W. z siedzibą w C. prowadzi działalność gospodarczą wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego pod numerem (...).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 10 lutego 2011r. strony zawarły umowę francyzową na podstawie której powódka (francyzodawca) udzieliła pozwanej (francyzobiorca) niewyłącznej licencji francyzowej na otwieranie i prowadzenie sklepu spożywczego pod nazwą (...) zgodnie z cechami charakterystycznymi systemu (...) w lokalizacji ul. (...) w miejscowości R. (dalej: lokalizacja). Strony ustaliły, że powódka ma nieograniczone prawo udzielania licencji francyzowej innym francyzobiorcom. Powódka zobowiązała się do nie udzielania licencji francyzowych dotyczących lokalizacji, które mogą być - w jej ocenie - konkurencyjne z lokalizacją. Standardowo strony przyjęły, że teren oddziaływania każdego sklepu obejmuje obszar w promieniu 15 minut od sklepu, jednak wartość ta jest płynna i ulega zmianom z powodu występowania takich czynników jak np. ilość osób przebywających w obszarze oddziaływania sklepu, wielkość sklepu w porównaniu do liczby potencjalnych klientów, zamiany demograficzne, lokalizacje centrów handlowych, dworców, obiektów sportowych, autostrad i innych obiektów lub obszarów zwiększonego ruchu. Wskazano, że decyzja czy dana lokalizacja jest konkurencyjna z lokalizacją leży wyłącznie po stronie powódki. W § 12 pkt 4 umowy strony uzgodniły, że w przypadku, gdy pozwana przestanie faktycznie wykonywać umowę lub będzie naruszała jakikolwiek element umowy powódka pisemnie zwróci jej uwagę na niewykonywanie lub naruszanie umowy i udzieli dodatkowego terminu od 7 do 30 dni na przywrócenie stanu zgodności z umową lub przywrócenie wykonywania umowy. Długość dodatkowego terminu będzie uzależniona od wagi naruszenia i sposobu jego usunięcia. Jeśli po upływie dodatkowego terminu stan naruszenia lub niewykonywania umowy nadal będzie istniał powódka ma prawo do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym. W przypadku rozwiązania umowy przez powódkę w powyższym trybie pozwana będzie zobowiązana do zapłaty kwoty 50.000 zł. W § 12 pkt 10 umowy pozwana zobowiązała się, że w trakcie obowiązywania niniejszej umowy oraz w okresie 6 miesięcy od daty jej rozwiązania lub wygaśnięcia nie będzie zawierała umów francyzowych, partnerskich, agencyjnych (itp.) z innymi sieciami handlowymi dotyczących prowadzenia w lokalizacji działalności konkurencyjnej wobec działalności systemu (...) tj. sprzedaży detalicznej produktów spożywczo-przemysłowych. W przypadku naruszenia powyższego postanowienia strony wskazały, że pozwana zapłaci karę umowną w wysokości 50.000 zł, a powódka może dochodzić naprawienia szkody przenoszącej wartość zastrzeżonej kary umownej (§14 pkt 2 umowy). Ponadto w § 15 pkt 1 umowy pozwana, członkowie jej zarządu, właściciele, udziałowcy lub jej wspólnicy zobowiązali się wobec powódki, że zarówno oni jak i ich małżonkowie (dalej: osoby zobowiązane) bez uzyskania pisemnej zgody powódki nie będą prowadzić

działalności konkurencyjnej wobec powódki jak i wobec dostawców systemu. Strony wskazały, że przez działalność konkurencyjną rozumieją organizację sieci sklepów spożywczych lub prowadzenie handlu hurtowego artykułami spożywczymi, papierosami, alkoholem, chemią gospodarczą, artykułami przemysłowymi lub kosmetykami. Pozwana w § 15 pkt 4 umowy zobowiązała się, że nie będzie prowadzić żadnych innych sklepów spożywczych na własny rachunek lub jako agent detalisty konkurującego z sieciami zarządzanymi przez spółki należące do grupy E. chyba, że przed podpisaniem niniejszej umowy pozwana już te sklepy prowadziła, a powódka będąc poinformowana o tym, wyraziła na to zgodę. Strony wskazały, że otwarcie lub prowadzenie sklepów niezgodnie z powyższym postanowieniem stanowi naruszenie umowy franczyzowej. W § 17 umowy strony uzgodniły, że o ile umowa wyraźnie nie stanowi inaczej, wszelkie zawiadomienia i oświadczenia przekazywane w związku z umową winny być, pod rygorem nieważności, sporządzone na piśmie oraz będą doręczane osobiście (w tym pocztą kurierską) lub listem poleconym na adresy stron.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwana zamierzała otworzyć sklep (...) w C. położonych w odległości około 7 km od miejscowości R.. Powódka próbowała przekonać pozwaną, aby tego nie robiła, ponieważ stanowiłoby to naruszenie zakazu konkurencji. Powódka chciała, aby w tej miejscowości powstały kolejne (...). W drugiej połowie 2011r. pozwana otworzyła sklep (...) w C.. Powódka nie wysłała pozwanej pisma w którym żądała zaprzestania prowadzenia działalności konkurencyjnej wyznaczając termin do zaprzestania tej działalności pod rygorem wypowiedzenia umowy. Po otwarciu sklepu odbyły się kolejne spotkania stron w których powódka informowała pozwaną, że w razie niezaprzestania działalności konkurencyjnej umowa zostanie wypowiedziana. Powódka proponowała różne rozwiązania powstałego konfliktu. W piśmie z dnia 30 grudnia 2011r. powódka wskazała, że rozwiązuje ze skutkiem natychmiastowym umowę franczyzową w związku z naruszeniem przez pozwaną § 15 umowy oraz na podstawie § 12 pkt 4 umowy wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 50.000 zł stanowiącej karę umowną z tytułu rozwiązania umowy przez powódkę z przyczyn leżących po stronie pozwanej. Ponadto na podstawie § 12 ust. 7 umowy wezwała pozwaną do zdemonstrowania wszystkich oznaczeń S. (...) na zewnątrz sklepu, systemów wizualizacyjnych wewnątrz sklepu oraz tablic kierunkowych, a także usunięcia wszelkich elementów mogących sugerować dalszą przynależność sklepu do Systemu (...) w terminie 3 dni od daty doręczenia wezwania. Powódka wezwała także do zwrotu szyldów i tablic kierunkowych stanowiących własność powódki, jak również wszystkich materiałów poufnych systemu w terminie 3 dni od daty doręczenia wezwania. W połowie lutego 2012r. w dotychczasowej lokalizacji sklepu (...) tj. w miejscowości R. przy ul. (...) pozwana otworzyła sklep sieci C. (...).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń powodowej Spółki wynikających z łączącej strony umowy franczyzowej pozwana wystawiła weksel in blanco. Powodowa Spółka wypełniła weksel na kwotę 100.000 zł na którą składała się kwota 50.000 zł tytułem kary umownej naliczonej w związku z naruszeniem umowy franczyzowej poprzez zaprzestanie prowadzenia w lokalizacji sklepu sieci D. C. oraz otwarcie w lokalizacji sklepu sieci C. (...) oraz kwota 50.000 zł tytułem kary umownej naliczonej na podstawie § 14 pkt 2 umowy franczyzowej w związku z naruszeniem zobowiązania wynikającego z treści § 12 pkt 10 poprzez zawarcie umowy o prowadzenie w lokalizacji sklepu sieci C. E. i wezwała pozwaną do zapłaty weksla w terminie do dnia 12 czerwca 2012r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w przedmiotowej sprawie powodowa Spółka domagała się od pozwanej zapłaty kwoty 100.000 zł na którą składała się kwota 50.000 zł tytułem kary umownej naliczonej w związku z naruszeniem § 15 ust. 4 umowy franczyzowej poprzez otwarcie w lokalizacji sklepu sieci C. (...) oraz kwota 50.000 zł tytułem kary umownej naliczonej na podstawie § 14 pkt 2 umowy franczyzowej w związku z naruszeniem zobowiązania wynikającego z treści § 12 pkt 10 poprzez zawarcie umowy o prowadzenie w lokalizacji sklepu sieci C. E. po rozwiązaniu umowy. Bezsporne było, że w dniu 10 lutego 2011r. strony zawarły umowę franczyzową dotyczącą sklepu pozwanej znajdującego się w miejscowości R. przy ul. (...). Pozwana nie kwestionowała, że w trakcie obowiązywania niniejszej umowy otworzyła sklep (...) w C., a w lutym 2012r. w dotychczasowej lokalizacji sklepu (...) tj. w miejscowości R. przy ul. (...) otworzyła sklep sieci C. (...).

Sąd pierwszej instancji uznał, że rozwiązanie umowy przez powódkę nastąpiło z naruszeniem zapisów umowy franczyzowej, co spowodowało, że oświadczenie powódki o rozwiązaniu umowy było bezskuteczne. Powódka w piśmie

z dnia 30 grudnia 2011r. wskazała, że rozwiązuje ze skutkiem natychmiastowym umowę franczyzową w związku z naruszeniem przez pozwaną § 15 umowy dotyczącego zakazu konkurencji oraz na podstawie § 12 pkt 4 umowy wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 50.000 zł stanowiącej karę umowną z tytułu rozwiązania umowy przez powódkę z przyczyn leżących po stronie pozwanej. Zdaniem Sądu dla oceny skuteczności złożonego przez powódkę oświadczenia konieczne było ustalenie czy powódka zachowała warunki przewidziane w § 12 pkt 4 umowy. Zgodnie z powyższym zapisem w przypadku, gdy pozwana przestanie faktycznie wykonywać umowę lub będzie naruszała jakikolwiek element umowy, powódka pisemnie zwróci jej uwagę na niewykonywanie lub naruszanie umowy i udzieli dodatkowego terminu od 7 do 30 dni na przywrócenie stanu zgodności z umową lub przywrócenie wykonywania umowy. W przypadku rozwiązania umowy przez powódkę w powyższym trybie pozwana będzie zobowiązana do zapłaty kwoty 50.000 zł.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że strony wyraźnie przewidziały formę pisemną dla zwrócenia uwagi i wyznaczenia terminu do usunięcia naruszenia. Wskazał, że skoro strony nie wskazały nic innego zgodnie z § 17 umowy należało przyjąć, że dla tych czynności została przewidziana forma pisemna pod rygorem nieważności. Na mocy art. 76 k.c. strony mogły zastrzec w umowie, że określona czynność prawna między nimi powinna być dokonana w szczególnej formie. Wówczas czynność ta dojdzie do skutku tylko przy zachowaniu zastrzeżonej formy. Postępowanie dowodowe wykazało, że pozwana nie otrzymała od powódki pisemnego wezwania, o jakim mowa w § 12 pkt 4 umowy. Świadek I. K. (1) oraz I. O., którzy pracowali w powodowej Spółce i posiadali wiedzę na temat współpracy stron potwierdzili powyższą okoliczność. Żaden ze świadków nie twierdził, że takie wezwanie zostało skierowane do pozwanej. Powódka jedynie ustnie zwracała pozwanej uwagę na naruszanie umowy, co spowodowało, że takie oświadczenia były nieważne. W ocenie Sądu dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia okoliczność czy powódka na spotkaniu w marcu 2012r. przyznała, że nieprawidłowo wypowiedziała umowę. Ustalenie powyższej okoliczności nie przesądza o skuteczności rozwiązania łączącej strony umowy. Strony określiły warunki jakie muszą być spełnione, aby umowa przestała je wiązać. Sąd uznał, że nie doszło do rozwiązania umowy, gdyż powódka nie spełniła powyższych warunków. W konsekwencji pozwana nie była zobowiązana do zapłaty kwoty 50.000 zł. Strony wyraźnie ustaliły, że obowiązek zapłaty wskazanej kwoty nastąpiłby jedynie w przypadku rozwiązania umowy przez powódkę, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powódka nie wykazała, iż otwarcie przez pozwaną sklepu (...) w C. stanowiło naruszenie § 15 pkt 4 umowy. Zapis ten wprowadzał zakaz prowadzenia sklepów spożywczych konkurujących z sieciami zarządzanymi przez spółki należące do E.. W ocenie Sądu powódka nie była również uprawniona do nałożenia na pozwaną kary umownej w wysokości 50.000 zł w związku z naruszeniem postanowień zawartych w § 12 pkt 10 umowy w postaci utworzenia w dotychczasowej lokalizacji sklepu (...) tj. w miejscowości R. przy ul. (...) sklepu sieci C. (...). Umowa nadal obowiązywała strony w związku z czym należało na początku ustalić czy doszło do naruszenia przez pozwaną § 12 pkt 10 w trakcie jej obowiązywania. Na mocy § 12 pkt 10 umowy pozwana zobowiązała się, że w trakcie obowiązywania niniejszej umowy oraz w okresie 6 miesięcy od daty jej rozwiązania lub wygaśnięcia nie będzie zawierała umów franczyzowych, partnerskich, agencyjnych (itp.) z innymi sieciami handlowymi dotyczących prowadzenia w lokalizacji działalności konkurencyjnej wobec działalności systemu (...) tj. sprzedaży detalicznej produktów spożywczo-przemysłowych. Zdaniem Sądu powódka nie wykazała, że utworzenie przez pozwaną sklepu w miejscowości R. stanowiło działalność konkurencyjną wobec działalności Systemu (...) oraz, że otwarcie tego sklepu w jakimkolwiek stopniu pogorszyło sytuację pozwanej na rynku. Powódka nie przedstawiła żadnych dokumentów na tę okoliczność. W myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W ścisłym związku z tą zasadą pozostaje art. 232 k.p.c., który nakłada na strony obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne. Zatem na powódce ciążył obowiązek udowodnienia istnienia roszczenia stanowiącego podstawę powództwa.

W ocenie Sądu pierwszej instancji nawet gdyby uznać, że pozwana prowadziła działalność konkurencyjną, powódka nie była uprawniona do nałożenia kary umownej. Strony w § 12 pkt 4 umowy wskazały, że gdy pozwana będzie naruszała jakikolwiek element niniejszej umowy (w tym wypadku § 12 pkt 10) powódka pisemnie zwróci uwagę na naruszenie umowy i udzieli dodatkowego terminu na przywrócenie stanu zgodności z umową. Powódka nie wykazała, że wypełniła powyższy obowiązek. W związku z tym nie była uprawniona do nałożenia kary umownej z powodu

utworzenia przez pozwaną sklepu sieci C. w miejscowości R.. W konsekwencji Sąd uznał, że powódka bezpodstawnie obciążyła pozwaną karami umownymi w łącznej wysokości 100.000 zł wypełniając weksel na powyższą kwotę.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) zaskarżając wyrok w całości. Powódka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy w szczególności:

1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w stanie faktycznym sprawy nie doszło do rozwiązania umowy franczyzowej, odmowę wiarygodności zeznaniom świadka I. K. (2) w zakresie w jakim zeznał on, iż powódka podczas spotkań z pozwaną wyznaczyła jej termin na usunięcie naruszeń umowy franczyzowej, uznanie, iż pozwana nie naruszyła określonego w § 15 umowy franczyzowej zakazu konkurencji, a zatem, iż powódka nie była uprawniona do rozwiązania umowy franczyzowej z winy pozwanej i obciążenia pozwanej karą umowną w kwocie 50.000 zł, uznanie, iż pozwana nie naruszyła określonego w § 12 pkt 10 umowy franczyzowej w związku z otwarciem w lutym 2012r. sklepu sieci C. (...) w lokalizacji R. ul. (...), a tym samym, iż powódka nie była uprawniona do obciążenia pozwanej karą umowną w kwocie 50.000 zł,

2) naruszenie art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka nie udowodniła faktów z których wywodzi zasadność swoich roszczeń tj. naruszenia przez pozwaną § 12 pkt 10 oraz § 15 umowy franczyzowej. Powódka wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 września 2012r. wydanego w sprawie IX GNc 1035/12 oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodowej Spółki zwrotu kosztów postępowania przed sądami obu instancji według norm przepisanych.

Pozwana Gminna Spółdzielnia (...) w W. z siedzibą w C. w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu przed drugą instancją w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a z ostrożności procesowej o miarkowanie kary umownej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki w części zasługiwała na uwzględnienie.

Jeśli chodzi o karę umowną w kwocie 50.000 zł, której powódka domaga się na podstawie § 12 pkt 4 umowy franczyzowej zawartej przez strony w dniu 10 lutego 2011r. Sąd Apelacyjny podziela uznanie Sądu pierwszej instancji, że niezachowanie formy pisemnej przez franczyzodawcę na zwrócenie uwagi pozwanej co do naruszenia umowy i udzielenia dodatkowego terminu, o którym mowa w § 12 pkt 4 w zw. z § 17 umowy, skutkuje przyjęciem, iż rozwiązanie umowy franczyzowej były bezskuteczne. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 76 k.c. zastrzeżenie przez strony w § 17 umowy, że wszelkie zawiadomienia i oświadczenia przekazywane w związku z zawartą umową powinny być pod rygorem nieważności sporządzone na piśmie powoduje, że zwrócenie uwagi bez zachowania formy pisemnej powoduje jego nieważność. Niezachowanie zatem procedury rozwiązania umowy przewidzianej przez strony w § 12 pkt 4 umowy spowodowało, że nie doszło do skutecznego rozwiązania ze skutkiem natychmiastowym umowy na mocy pisma powódki z dnia 30 grudnia 2011r. Nie zaktualizował się zatem dla pozwanej obowiązek zapłaty kary umownej przewidziany na wypadek rozwiązania przez franczyzodawcę umowy franczyzowej ze skutkiem natychmiastowym. Okoliczność, że przed sporządzeniem pisma o rozwiązaniu ze skutkiem natychmiastowym umowy dochodziło pomiędzy stronami sporu do spotkań i rozmów, podczas których doszło do ustnego zwrócenia uwagi - na co wskazuje powódka w apelacji - nie ma, w świetle powyższych rozważań, istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu. Nie wpływa bowiem na przyjęcie, że powódka dochowała procedurę konieczną dla skutecznego rozwiązania ze skutkiem natychmiastowym umowy pomiędzy stronami. W tym więc zakresie apelacja powódki co do kwoty 50.000 zł podlegała, na podstawie art. 385 k.p.c., oddaleniu.

Sąd Apelacyjny - odmiennie aniżeli Sąd pierwszej instancji - przyjął, że zasadne okazało się żądanie powódki zapłaty przez pozwaną kwoty 50.000 zł ze względu na naruszenie przewidzianego w § 15 pkt 4 oraz § 12 pkt 10 w zw. § 14 pkt 2 umowy zakazu konkurencji w okresie obowiązywania umowy oraz w trakcie 6 miesięcy od daty jej rozwiązania lub wygaśnięcia. W połowie lutego 2012r. pozwana otworzyła bowiem w tej samej lokalizacji co sklep (...), to jest w

miejsowości R. przy ul. (...), sklep konkurencyjnej wobec powódki sieci C. (...). Pozwana zaczęła prowadzić inny sklep spożywczy jako agent detalisty konkurencyjnego wobec powódki i to w tej samej lokalizacji, co uprzednio sklep (...). Pozwana uczyniła to po zdemontowaniu wszelkich oznaczeń Systemu (...), zwrocie szyldów i tablic i zaprzestaniu faktycznej współpracy z powódką. Zaprowadzenie nowego sklepu w dotychczasowej lokalizacji, a co za tym idzie zaprzestanie współpracy między stronami spowodowało, że umowa franczyzowa wygasła. Uznać więc należy, że w połowie lutego 2012r. umowa wiążąca strony wygasła. Zresztą nawet przy przyjęciu, że umowa obowiązywała strony po lutym 2012r. i tak pozwana zobowiązana byłaby do zapłaty kary umownej, gdyż zakaz konkurencji obowiązywał w trakcie trwania umowy oraz w okresie 6 miesięcy licząc od daty jej rozwiązania lub wygaśnięcia. Powódka pismem z dnia 1 czerwca 2012r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 50.000 zł w związku z naruszeniem zakazu konkurencji. W ocenie Sądu pismo z dnia 1 czerwca 2012r. stanowiło wypełnienie obowiązku pisemnego zawiadomienia pozwanej o naruszeniu zakazu konkurencji, o którym mowa w § 12 pkt 4 umowy stron. Pozwana po otrzymaniu tego wezwania nie zaprzestała prowadzenia sklepu stanowiącego konkurencję dla sklepów sieci powódki, z akt sprawy nie wynika, żeby udzieliła odpowiedź na to pismo. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że pozwana zobowiązana jest do zapłaty kary umownej w wysokości 50.000 zł z tytułu naruszenia zakazu konkurencji.

Jednocześnie w odniesieniu do argumentów podniesionych przez pozwaną dotyczących miarkowania kary umownej stwierdzić należy, że brak szkody nie jest przesłanką istotną dla oceny zasadności żądania. Zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna - zasada prawna z 6 listopada 2003r. III CZP 61/03, opubl: OSNC 2004, Nr 5, poz. 69). Pozwana w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie przedstawiała innych okoliczności, które umożliwiłyby miarkowanie wysokości kary umownej określonej w art. 484 § 2 k.c. zważywszy na fakt, iż szkoda majątkowa niewątpliwie wystąpiła poprzez otwarcie sklepu konkurencyjnej sieci w miejscu, gdzie uprzednio pozwana realizowała zawartą z powódką umowę franczyzową. Ustalenie wysokości tej szkody nie należy do Sądu. Rażące wygórowanie kary umownej w relacji do poniesionej przez powódkę szkody powinno być wykazane przez pozwaną po podniesieniu zarzutu miarkowania kary umownej. Pozwana nie wykazała, że kara umowna zastrzeżona w umowie jest rażąco wygórowana.

Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne. Wnioski z nich płynące aprobuje wyłącznie w zakresie w jakim Sąd pierwszej instancji uznał bezzasadność kary umownej z tytułu rozwiązania przez powódkę umowy łączącej strony. Biorąc powyższe pod rozwagę na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 496 k.p.c. zaskarżony wyrok zmieniono poprzez utrzymanie nakazu zapłaty z dnia 18 września 2012r. w części obejmującej zasądzenie kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 czerwca 2012r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo oddalono. Zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania głównego skutkowałą rozstrzygnięciem w przedmiocie kosztów procesu poniesionych przez strony przed Sądem Okręgowym stosownie do art. 100 k.p.c. Koszty powódki wyniosły łącznie 4.867 zł (1.250 zł - opłata od pozwu, 3.600 zł - wynagrodzenie adwokata, 17 zł - opłata skarbową od pełnomocnictwa). Koszty pozwanej wyniosły łącznie 7.933,02 zł obejmując 3.750 zł tytułem opłaty od zarzutów, 3.600 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kwotę 566,02 zł tytułem zaliczki na pokrycie wydatków związanych ze stawiennictwem świadka do sądu. W konsekwencji w wyniku stosunkowego rozdzielenia kosztów między stronami przy przyjęciu, że zarówno powódka jak i pozwana wygrały proces w 50% zasądzone od powódki na rzecz pozwanej 1.532,51 zł. W pozostałym zakresie apelację powódki, z mocy art. 385 k.p.c., oddalono.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c. Wartość przedmiotu zaskarżenia wyniosła w rozstrzyganej sprawie 100.000 zł. Powódka wygrała postępowanie apelacyjne w 50%. Do kosztów, które poniosła powódka należy zaliczyć opłatę od apelacji w kwocie 5.000 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.700 zł zgodnie z § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349). Pozwana

poniosła koszty zastępstwa procesowego w tożsamej wysokości na podstawie powołanych przepisów rozporządzenia. W konsekwencji na rzecz powódki od pozwanej należało zasądzić kwotę 2.500 zł.

/-/SSA M. Głowacka /-/SSA E. Staniszewska /-/ SSO. T. Chojnacki